

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 391/2021-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Vranov nad Topľou v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 84/2017 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 28. apríla 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 84/2017 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Sťažovateľ zároveň navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie vo výške 2 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Žalobou doručенou okresnému súdu 22. decembra 2017 sa sťažovateľ domáha proti žalovanému v 1. rade [REDAKOVANÉ] a žalovanej v 2. rade [REDAKOVANÉ], obaja [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaní“), zriadenia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu v zmysle § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka. Konanie o podanej žalobe sťažovateľa je vedené okresným súdom pod sp. zn. 3 C 84/2017. Vo veci rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 3 C 84/2017-246 z 23. októbra 2019, ktorým žalobu zamietol a žalovaným priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu. Proti uvedenému rozsudku podal sťažovateľ 5. decembra 2019 odvolanie. O podanom odvolaní dosiaľ nebolo rozhodnuté.

II. Argumentácia sťažovateľa

3. Podanie ústavnej sťažnosti sťažovateľ odôvodnil tým, že *«súd prvej inštancie napriek mnou podanému odvolaniu dňa 5.12.2019 (elektronickou formou), ku dnešnému dňu nepredložil vec na rozhodnutie Krajskému súdu v Prešove, teda po takmer roku a pol po podaní odvolania je vec ešte stále na súde prvej Inštancie. Už samotné oneskorené vyrubenie súdneho poplatku, ktoré mi bolo doručené až dňa 28.4.2019, považujem za zbytočný priedah v konaní. Pre mňa ako stranu sporu je však absolútne neprijateľné, aby mi takmer po roku a pol po podaní odvolania, súd prvej inštancie doručoval „iba“ vyjadrenie k odvolaniu protistrany. Je rovnako neprijateľné, aby súd prvej inštancie odoslal písomné podanie protistrany takmer jeden rok po jeho doručení na súd prvej inštancie. Uvedený postup súdu je nezlučiteľný s ústavným právom na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov najmä s poukazom na výlučne elektronickú formu komunikácie medzi súdmi a advokátmi. Postup súdu prvej inštancie sa vyznačuje nečinnosťou ako aj neefektívnou činnosťou, ktorej dôsledkom sú zbytočné priedahy už v danej fáze konania. Tvrďím, že toto sporové konanie je poznačené zbytočnými priedahmi, ktoré nie je možné akceptovať.»*

4. Sťažovateľ návrh na priznanie primeraného finančného zadostučinenia odôvodnil tým, že *«vzhľadom na vyššie uvedené bezprecedentné „konanie“ súdu prvej inštancie mi prináleží aj primerané finančné zadostučinenie»*.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení ním označených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 C 84/2017, pretože sťažovateľom podané odvolanie proti rozsudku okresného súdu, ktorým jeho žalobu zamietol, okresný súd nepredložil príslušnému krajskému súdu na rozhodnutie o ňom ani po roku a pol od jeho podania.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Ústavný súd poznamenáva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadnejších rozdielov, a preto aj vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje judikatúru a vychádza z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno ich namietané porušenie posudzovať v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti spoločne (m. m. IV. ÚS 120/2018).

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu (IV. ÚS 205/03, IV. ÚS 225/05). Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

10. Z uvedených východísk vychádzal ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa v rámci označených práv a na tento účel si vyžiadal súdny spis.

11. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, predmetom napadnutého konania vedeného okresným súdom je zriadenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu v zmysle § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka. Predmetnú vec po právnej aj skutkovej stránke možno označiť za takú, ktorá tvorí bežnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov.

12. Správanie účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v správaní sťažovateľa nezistil také skutočnosti, ktoré by opodstatňovali konštatovanie o ich vplyve na možný vznik zbytočných priet'ahov v posudzovanom konaní.

13. Tretím hodnotiacim kritériom, ktorého uplatnením ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní.

14. Ústavný súd vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu jeho práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní v prvom rade poukazuje na svoj už opakovane judikovaný právny názor, že k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov môže dôjsť aj vtedy, ak konanie trvá (globálne) neprimerane dlhú dobu, a to bez ohľadu na to, či v posudzovanom prípade boli zaznamenané priet'ahy spôsobené postupom súdu. Inými slovami, k porušeniu uvedeného práva môže dôjsť aj vtedy, ak nedošlo v konaní k priet'ahom, a naopak, i keď k priet'ahom v konaní došlo, nemusí vždy ísť o porušenie práva na prerokovanie veci v primeranej dobe, ak konanie ako celok zodpovedá dobou svojho trvania času, v ktorom je možné uzavretie konania spravidla očakávať (pozri k tomu rozhodnutia ESLP vo veciach *Libanský v. Česká republika* alebo *Králiček v. Česká republika*, obdobne I. ÚS 418/2014, tiež napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04). Pritom ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

15. Vychádzajúc z ústavnej sťažnosti sťažovateľa (namietajúcej úsek konania okresného súdu od podania odvolania sťažovateľom), ako aj z pripojeného spisu okresného súdu pri príprave predbežného prekovania, možno konštatovať, že okresný súd v napadnutom konaní nepostupoval od doručenia odvolania sťažovateľa (5. december 2019) plynulo a efektívne. Okresný súd uznesením zo 6. marca 2020 doručeným právnenému zástupcovi sťažovateľa 28. apríla 2020 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku z podaného odvolania. Zároveň prípisom zo 6. marca 2020 doručeným právnenému zástupcovi žalovaných 29. apríla 2020 zaslal žalovaným odvolanie sťažovateľa na vyjadrenie sa k nemu a ich vyjadrenie mu bolo aj obratom v ten istý deň elektronicky doručené. Sťažovateľ zložil na účet okresného súdu súdny poplatok z podaného odvolania 4. mája 2020. Vyjadrenie žalovaných bolo doručené sťažovateľovi na vyjadrenie sa k nemu až 26. apríla 2021.

Okresný súd v napadnutom konaní v rámci pojednávania konaného 20. júna 2019 vykonal obhliadku na mieste v rekreačnej oblasti [REDAKOVANÉ] na podklade ktorej následne vyhotovil vyúčtovanie nákladov za použitie služobného motorového vozidla vo výške 19 eur. Uznesením zo 7. augusta 2019 okresný súd uložil zástupcom strán sporu zložiť trovy obhliadky, a to každému vo výške 9,50 eur. Právny zástupca sťažovateľa uvedené trovy uhradil na účet súdu 16. septembra 2019, avšak právny zástupca žalovaných podal proti predmetnému uzneseniu sťažnosť, v ktorej namietal, že zložiť zálohu na trovy obhliadky bolo uložené zástupcovi žalovaných, ktorý nie je subjektom, ktorému by bolo možné uložiť povinnosť zaplatiť trovy obhliadky, a zároveň namietal, že obhliadku navrhol žalobca, a preto by len jemu mala byť uložená povinnosť zloženia jej trov. Okresný súd uznesením z 21. novembra 2019 sťažnosťou napadnuté uznesenie vyššieho súdneho úradníka zmenil a zaviazal žalovaných povinnosťou zaplatenia trov obhliadky vo výške 9,50 eur spoločne a nerozdielne s odôvodnením, že vykonanie obhliadky bolo v záujme oboch strán sporu, a preto každej zo strán uložil povinnosť jej zloženia vo výške 9,50 eur.

V období od mája 2020 do apríla 2021, teda v období, ktoré označuje sťažovateľ ako prietahové, okresný súd vykonával úkony súvisiace s už uvedenými trovami obhliadky. Uznesením zo 16. novembra 2020 vrátil okresný súd trovy obhliadky vo výške 9,50 eur právnenému zástupcovi sťažovateľa a doplniacim uznesením z 22. februára 2021 doplnil uznesenie zo 16. novembra 2020 o číslo účtu právneho zástupcu žalobcu.

16. Okresnému súdu treba vytknúť, že v uvedenom úseku napadnutého konania nepostupoval v súlade s požiadavkou na efektívny postup súdu bez zbytočných prietahov. Avšak doba trvania konania pred okresným súdom podľa názoru ústavného súdu *prima facie* nevybočuje z medzí ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti v takej miere, na základe ktorej by bolo možné konštatovať porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva sťažovateľa na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na sťažovateľom namietaný úsek napadnutého konania mala vplyv aj epidemiologická situácia súvisiaca s ochorením COVID-19, uvedenú okolnosť však nie je možné pričítať na ťarchu ani okresnému súdu, ani stranám sporu.

17. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje aj na rozhodovacia prax a judikatúru EŠLP v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66).

18. Podľa judikatúry ústavného súdu dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je aj absencia zistenia možnosti vysloviť porušenie označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach tiež vyslovil, že zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prietahoch (napr. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05, I. ÚS 455/2014).

19. Ústavný súd po komplexom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska predmetu konania, správania sťažovateľa a postupu okresného súdu (do podania ústavnej sťažnosti), zohľadňujúc sťažovateľom namietaný úsek napadnutého konania od podania odvolania v trvaní roka a piatich mesiacov, ako aj doterajšiu celkovú dĺžku napadnutého konania na okresnom súde, a to tri roky a štyri mesiace, zohľadňujúc aj objektívnu skutočnosť v súvislosti s opatreniami súvisiacimi s koronavírusom, konštatuje, že doterajší postup okresného súdu v napadnutom konaní nevykazuje také ústavne relevantné nedostatky, na základe ktorých by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru, že doterajším postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

20. S poukazom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

21. Z petitu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ namietal v konaní pred ústavným súdom porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy na základe toho, že okresný súd konal v napadnutom konaní so zbytočnými prietahmi.

22. Ochranu základnému právu účastníkov súdneho konania, aby bola ich vec prerokovaná bez zbytočných prietahov, poskytuje ústava primárne prostredníctvom ustanovenia obsiahnutého v čl. 48 ods. 2, a nie prostredníctvom ustanovenia čl. 46 ods. 1 ústavy. K porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zbytočnými prietahmi v súdnom konaní by mohlo dôjsť iba v prípade, ak by postup všeobecného súdu viedol *in fine* k zmareniu možnosti poskytnúť súdnu ochranu účastníkovi konania práve v dôsledku zbytočných prietahov (m. m. II. ÚS 66/2011). V sťažovateľovom prípade o takúto situáciu zjavne nejde.

23. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť aj v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

24. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2021

Libor Duľa
predseda senátu